

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1881.

Kolozsvár, szombat, július 23

A „KELET” előfizetési díja:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva	16 frt.
Egész évre	8 „
Fél évre	4 „
Negyedévre	4 „
Egy óra helyben	1 frt 50 kr

Egyes szám ára 6 kr.

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepekét követő napok kivételével.

Szerkesztői és kiadói szállás: főtér 12-ik szám

Hívatások nem adnak vissza.

Hirdetési díjak.

Egy négyzetes centiméternyi tér ára 2 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus) der Wollzeile 36. Haasenstein et Vogler (Wallfisch-gasse 10) Budapesten: Haasenstein et Vogler (Károlyi-utca) Budapest: Goldberger A. hirdetések vételei irodája Budapeston Szervitator 3. sz.

Nyitási díjak

garmond sora után 25 krajczár fizetendő.

Tizenegyedik évfolyam.

BUDAPEST július 20. 1881.

Nem érdekelten ellenmondás ütötte fel magát az osztrák és a magyar ministerium között. Egy oly sajátos incidens adott erre alkalmat, a melyre csak ugyan nem lehetett számításul lenni. Az új tizes bankkő tudvalevőleg egyik oldalukon magyar, másikon német szöveggel bocsátattak világra. Ez a nagyra törekvő cseh natiót annyira bántotta, hogy egy szép napon Venczel utódjai valamennyi kezükbe jutott tizes bankjegyre rányomtaták cseh nyelven is, hogy: tíz forint.

A magyar ministerium abból az elvből kiindulva, hogy csak a nemzeti banknak áll jogában, a két kormány beleegyezésével, valamint a bankjegyekre nyomtatni, rendeletet bocsátott ki, melyben a cseh felirattal ellátott tizeseket a forgalomból kitiltotta. A jelenlegi osztrák kormány azonban megjedve a cseh hetvenkedésektől, e hó 16-án rendeletet bocsátott ki, melyben a cseh feliratokkal ellátott bankjegyeket is érvényeseknek nyilvánítja.

Dunajevszky urnak e rendelete most már nem kis zavarnak lehet okozója. Az osztrák-magyar bank jegyein az áll felírva, hogy a bécsi és budapesti főintézetek e jegyek előmutatóinak kívánatra legott o. é. tíz forintot fizetnek törvényes értevényben. E szabály szerint a bécsi intézetnél minden jegyet be lehet váltani, de a pestinél csupán azokat, a melyeken cseh felirat nincs. Ugyancsak a bank kiváltása értelmében tartozik minden kőpénztár rendes fizető eszközként fogadni el a bankjegyeket. Már most olyan bankjegyeink is vannak, a melyekkel a magyar archia egyik felében nem, s csak a másikban lehet fizetni. Ha a csehekben van egy kis életrevalóság, a birodalomnak innsenső felében is megbélyegzik a tizes bankjegyeket s ez által elérik, hogy nálunk az új tizeseket nem lehet használni. Ha épen ezt nem is tesszik, annyi bizonyos, hogy az osztrák minister rendelte csak felbátorítás számukra, hogy minél több jegyet lássanak el cseh felirattal és a monarchia két fele között inkább megnehezítsék a bankjegyek használatát, megszerzve maguknak azt az elégtételt, hogy az osztrák-magyar monarchia jegyeinek törvényes erejét feldúlták, s galibát idéztek elő egy forgalomban. Az osztrák minister rendelte óta módjában áll akárkinek is megszorítani az osztrák-magyar bankjegyek forgalmát. Két külföldi börze már

A KELET TÁRCZÁJA.

A LÁMPAGYUJTÓ.

MISS CUMMINS REGÉNTE

Kilenczodik fejezet.

A láthatatlan varázsa.

(Folytatás.)

— Még egyetlen egyet sem Netta, hidd el, szolt Ella. Meglehetős sok mindent hagytam meg számodra.
— Beszélte már miss Flintnek, Fox-ék és Cox-ékról, kik itt voltak tegnap?
— Egyetlen szolt sem, válaszolt Gertrud.
— Sem a nagy ijedségről, mi a gőzönsön ért bennünket?
— Nem.
— Azt sem mondta, hogy mr. Phillips itt van?
— De igen, ezt említette.
— Ah! ezt említett! kiáltott Netta, hamis pillantást vetve nővére, mire ez gyengén elpirult. S elmondotta azt is, hogy épen e szobában lakott, s hogy a válasz falon át, egész éjjel hallottuk őt alá s fel járni, hogy egész éjjel nem tudtam miatta aludni, s másnap aztán mindig iszonyu fejfájásom volt?
— Nem, erről mit sem szolt, felelt Gertrud.
— Kegyed talán csak nem fog egész éjjel alá s fel járni a szobában? kérdezte Netta.

a magyar ministeri rendelet értelmében érvénytelenné nyilvánította a cseh jelzéssel ellátott bankjegyeket s valószínű, hogy e példát a többi börze is követni fogják s ebből értékkülönbség fog származni a bankjegyek között. A Lajthán tul az állampénztárak a ministeri rendelet értelmében el fogják fogadni fizetéstül a cseh feliratu bankjegyeket, de csekélyebb értéke miatt a magánosok ugyan azt nem fogják cselekedni.

Ez az első eset reá, a midőn a monarchia két fele között törvény szerint egyértelműleg elintézendő ügyekben a két fél egymással ellenkezőleg cselekedett, s Dunajevszky urnak meghunyászkodása a csehek kikapásai előtt nem csak ez esetben vonhat maga után káros következményeket, hanem a jövőre is kiható káros praecedens. Hová vezetne, ha a kereskedelmi és közös védelmi kérdésekben is, melyek szintén egyértelműleg intézendők a két ministerium között egyik ellenkezőjét rendelné annak, a mit a másik már elintézett?

Méltán kiált fel a „N. Freue Presse”, hogy nem csak a bankjegyeken, hanem az osztrák ministerium rendeleteire is rá van ütve a cseh bélyeg.

A „Kelet” történetéből.

Tisztelt Szerkesztő ur!

Nem tudom érdekelni fogja-e önt, vagy szükségét látja-e annak, hogy egy nem politikai cikket közreadjon?

Talán érdekelni fogja annyiban, a mennyiben ha nem is a keleti, de a „Kelet” történetére nézve némi világot vet, s habár ezen történet nem olyan, mely tágas körökben nagyon érdekeljen, még sem lesz talán teljesen érdektelen, ha a „Kelet” jelenlegi apja fiának történetét tudja.

Mielőtt a „Kelet” megszületett, Kolozsvárt két tekintélyes és számbavehető párt állt egymással szemben. Az egyik az akkori balközép organuma a „M. Polgár”, szerkesztője K. Papp Miklós, a másik a „Kolozsvári Közlöny”, szerkesztője Sándor József. Ez utóbbi a Deák-párt organuma volt. A „Kolozsvári Közlöny” első szerkesztője a néhai gr. Mikó Imre, mondhatnám, támogatása alatt Dózsa Dani volt; belmunkatára az időben Halmágyi Sándor, s irtak bele olykor gr. Mikó, a néhai b. Bánffy János s magam is. Az időben, midőn Dózsa Dani szerkesztette s Halmágyi volt a főmunkatára, a lap — mint provinciális lap — kitűnően megtelelt elhivatásának. Sőt mondhatnám, Mikó Imre összeköttetései miatt Magyarországon is el volt terjedve, úgy, hogy — ha nem csal emlékezésem — 1400 előfizetője volt. S talán, hogy a Deák-párt oly erős gyökeret vert Erdélyben,

— Nem igen szoktam.

— Oh! mennyire hálásak lehetünk azért, hogy kegyedék lettek szomszédaink, viszonzá Netta. Ha ez a borzasztó ember még soká itt marad, s kimért járását mind úgy folytatja éjjelenként, mielőtt sok éj lefolyt volna még a semmisségbe, vagy abban, vagy a szomszéd szobában, bizonynyal halál történik.

— Gondolja, hogy tán beteg volt?

— Nem, azt nem hiszem, felelt Ella.

Semmi különös nem volt az egészben, legalább nála bizonyosan nem rendkívüli. De Netta egy-két órán át nem bírt tőle aludni, s ezért nyugtalanzkodott.

— Egy-két órán át, Ella? szolt Netta. Egész hosszú éjjel.

— Kedves nővérecském szolt Ella, te azt sem tudod, mi egy egész hosszú éj.

Egy kis testvéries szóváltás következett volna be a felett, hogy mr. Phillips, mily hosszú időn sélt, vagy nem sélt a szobában alá s fel, s meddig nem bírt Netta aludni; de szerencsére megszólalt a théázásra hívó csegettető, s Netta beszaladt szobájukba, hogy lesimítsa kissé felborzosodott haját.

Sataroga sajátos egy hely. A nyári idény virágjában láthatni ott minden belföldi táj képviselőjét és nagyon sok külföldit is. A divat minden lépcsőzete át van ültetve ide és valamennyi foka, sürűn benépesítve. Szépség, gazdagság.

Kevélyesség s esztelenség bővön vanak képviselve, ép úgy éss, magas szélem, tudomány és műveltség. A henység

azon lapnak volt köszönhető. Későbbre azonban Mikó minister, Dózsa képviselő, Halmágyi kolozsmegyei főjegyző, magam pedig krasznamegyei főispán lettem. Így a Közlöny munkatársai szétmentek s a lap a Sándor Józsi kezébe, — ki azelőtt is irt bele olykor — ment át. Más idők, más viszonyok voltak ezek. Sándor Józsi, kinek mind tanulmányai voltak s irányja is igen jeles, nem rendelkezhetvén annyi munkaerő felett, mint Dózsa, de talán a szerkesztést sem tudta vezetni oly tapintatosan, mint ő, a lap mindinkább vesztette a tért s azon irányban, melyben ő vezetette, nyerte az élénken szerkesztett M. Polgár. Sőt a Közlöny azon nem tapintatos eljárás követte, hogy pártunk egy-némely kitűnő és becsületes tagja irányában oly sértőleg viselte magát, melyekre scmmi sem jogosíthatta fel, s melyek végig sebeztek az illetőket. Ennek következtében s a M. Polgár ternyerésének meggátolására celszerűnek látszott egy új lapot alakítani. Gr. Mikó, ki akkor már minister volt, Erdélyben kevesebbet ültvén, de ki is jövén az érintkezésből a helyszínén, nem tudta az eseményeket, melyek Kolozsvárt folytak, s midőn alólirott előhozta egy új lap kezeltetésének szükségét, azt ő egyáltalában nem óhajította, azon hitben élvén, hogy a Kolozsvári Közlöny még mindig a régi.

A néhai grófnak ezen ragaszkodása a Közlönyhöz, megakadályozta egyelőre, egy új lap kezeltetését. Mint feljebb íram, Krasznamegyei főispán voltam. Dolgom után láttam s az időben épen igen keveset érintkeztem Erdélyvel, a Szilágy pedig még ma is, de akkor oly félreeső hely volt, hogy vajmi keveset tudtunk az idevaló dolgok folyamáról. Később — nem emlékszem már tisztán — de körülbelül egy félv múlva, ezen idő után újra bementem Kolozsvárra. Régi barátaimmal, kik most is élnek, s kikkel most is egy pártot vagyunk, de kiket nem akarok megnevezni, mert nem bírom felhatalmazásukat, együtt találkoztunk, s azt mondták, hogy a Kolozsvári Közlöny naponként vesztí a tért, a M. Polgár naponként tulszárnyalja, s ezzel együtt az előfizetőket. Ekkor elhatároztuk magunkban, hogy egy új lapot fogunk kiadni, s hogy ez léteztetésén s hogy lehetőleg független legyen, magunk emberségéből egy bizonyos összeget tettünk össze, mely lehetővé tegye a lap segélyezését is.

Szerkesztőről kellett tehát gondoskodni. Én barátaim figyelmét Szász Bélára irányoztam; nekiell ellene elvleges kifogásuk nem volt s felhatalmazták, hogy tegyem magamat vele érintkezésbe. E közben haza mentem megyémbe, innen érintkezésbe tettem magamat Szász Bélával, hogy vállalná el a szerkesztőséget; egyidejűleg Steinnal, hogy nem vállalná-e el a kiadást? U erre hajlandónak nyilatkozott. Mikor otthon valék a néhai gróf Teleky Domokostól, ki akkor képviselő volt Pesten, levelet kaptam, melyben a gróf üdvözöl az azon kezdeményezésért, mely

istenőjé kezében van a kormány pálcza és senki, a legszorgalmasabb, s üzletének élő amerikai polgár sem merte volna itt, örökölt s elcsajátított birodalmában, elvitatni tőle uralmát.

Minden társadalmi osztály, rangfokozat, sőt foglalkozásra való tekintet nélkül, a legszebb egyetértésben élnek itt egymás közt. Az elismert diváthölgy, egy fő nemesi név viselője, vagy duzzadó ereszény tulajdonosa, a hirhét tudós, művész vagy költőnek mind ugyanazon köze van, melyben ragyoghat, ha képességgel bír reá. Van azonban sok álcsillogás is köztük. Sokaknak, kik otthon semmik, kilátásuk lehet, hogy számba véssenek és egy-egy távoli város első nagysága, ki szokva van, hogy valaminek tekintésék magára hagyatva ül a zugban, s duzzogva látja, hogy itt éppen semmi. Azonban mindnyáján közös indokból seregleg ide. Valamennyi mulatságot, üdülést s munka utáni pihenést keres itt, s miközben közösen hajhásszák a gyönyört és mulatságot, legtöbbször barátságos egyetértés uralg köztük.

Minden mozgásban van, élet és elevenség látható minden oldalról és a jól öltözködött emberek csoportjai, melyek gyalog, lóháton kocsin alá s fel tölöngnek folyton, párosulva a téres előcsarnokokban időző vidám és zajos társasággal, élénk és ünnepies színezett képet nyújtanak, s ki szereti szemlélni, s vizsgálni az emberi természetet a legélénkebb színezetet, s változatban tanulmányozhatja itt.

a lap érdekében történt, azonban szerkesztőül az akkor a Pesttől Naplónál levő és kitűnő tollu Adlert (most Asády) urat ajánlotta. Levelére adott válaszbomban megköszönve az érdeklődést kifejeztem örömemet a felett, hogy ő is hozzánk csatlakozik, mely öröm igazán méltó volt, mivel gróf Teleky Domokos hosszas, buzgó, ünfeláldozó, becsületes és hazafias működésért az egész magyar haza tiszteltét oly nagyon kiérdemelte. Felfejtettem neki válaszbombban azt, hogy én Erdélyben nem tartanám helyesnek, egy az idevaló viszonyokat nem ismerő — bár ha jeles — egyéniségre bízni e lap szerkesztését. Az unio akkor még alig volt befejezve s a sok külön viszonyok megkivánták, hogy oly egyén vezesse a lapot, ki teljesen ismeri a helyi érdekeket és viszonyokat. Felhoztam azt is, hogy Szász Béla nemcsak saját tehetsége, hanem már atyja nevével is fogva — mely Erdélyben oly köztisztelt — helyes választás lesz. Egynekéni levélváltás után Teleky beleegyezett s jelezte, hogy le fog jönni Kolozsvárra, saját maga is részt vevő a lap megalapításában. Ugyanakkor gondolom Szász Béla is Kolozsvárt volt; ha jól emlékszem megmondotta feltételeit s azal eltavozott vissza Vásarhelyre, hol az idő szerint tanár volt. Levelét vettem eközben Teleky Domokosnak, hogy jöjjenek be én is; itt megállapodásra jutottunk; a szűkségelt összeget egybeszereltük; Steinnal a szerződést megkötöttük; s egy emlékszem ugyanekkor Szász Béla részéről, ha jól emlékszem testvére mint megbízottja — Steinnal egyezsére lépett.

Aki ősmerte G. Teleky Domokost, tudja mennyire ovatos, a pedantságig, mennyire lelkiismeretes és pontos ember volt; és ennek következtében elhatározta, hogy a lap, bárha Szász Bélának teljes függetlensége lesz is, mégis hogy azon irányban haladjon, melyben mi az alapi tők óhajtottuk, egy felügyelő bizottságra bízassék. Ezen felügyelő bizottságnak egyik tagja most is ő Kolozsvárt.

Megjegyzem, hogy Szász Béla önmagának teljes függetlenséget tartott fen, de az alapítók is viszont azt, ha ezen lap más irányt követne, mint a hogy ők akarják, joguk legyen afelett intézkedni. Így szűletett a „Kelet”, melynek a nevet G. Teleky Domokosnál tartott tanácskozásban adtuk. És valójában céljában teljesen és tökéletesen megfelelt. Mint Deák-párti organum az akkori igen jól szerkesztett M. Polgárral, nemcsak igen bátran, hanem jó sikerrel is harezra kelt. S visszahódította az elvesztett tért is úgy, hogy a Közlöny nemcsak megszűnt létezni, és addig is csak a gróf Mikó Imre támogatásával tartotta fen magát. Annnyit azonban biztosan mondhatok, hogy gróf Mikó a „Kelet” szűletésénél egyáltalában jelen nem volt s talán nem is nagyon akarta, hogy létesüljön, azon egyszerű indokból, mely talán egészen igazolt, hogy ugyanazon egy pártnak Kolozsvárt felesleges két organum. Sőt azt is mondotta volt,

Gertrudra nézve egészen új jelenség volt mindez, s bár az aránylag csendes és zártkörti „Követek Csarnokában”, úgy szólva csak viszfényét láthatá a Satarogában zajló életnek, s méhrajhoz hasonló zugásának csak viszhangja jutott el füleibe, mégis volt elég új, s izgató arra nézve, hogy egy hozzá hasonló fiatal lánykát, ki a divat-élet minden módózataiban egészen ujoncz volt még, mulattasson, s bámulatba ejtsen. Azon nagyon művelt s szelleműs körben, melyet Gryseworthné asszony maga köré gyűjtött, s melyben az orvos és társai azonnal felvették, nagyon sokat talált Gertrud, mi művelt és nagyra törő szellemének kellemes tápot nyújtott, s jó izlésének megfelelt, s őt magát is csakhamar érdeme szerint kezdtek itt méltányolni. Gryseworth asszony egészen régi szabású hölgy volt.

Egész életében a legjobb társasághoz volt szokva, s daczára előre haladott korának, még most is kedvél lel benne, s díszét képezé annak. Még mindig deli jó kinézéssel bírt, s bár kissé büszke, s idegenek iránt tartózkodó modora volt, csakhamar mindenkoru egyénekkel kedvelté tudta tenni magát. Ismeretségük első napjaiban a szegény Jeremy orvosn nagyon félt tőle, s körében nem egészen jól érezte magát; ez érzések azonban bámulatos gyorsan elenyésztek nála, s a kis gömbölyű orvosné, csakhamar rendkívül közlékeny s bizalmasá lett a nagy uri hölgygyel szemben.

Egy este, miután Jeremyék már épen egy hét óta mulattak Satarogában Emilia

hogy erősítsük meg inkább a Közlönyt s az a célunk inkább meg fog telni, s tartott attól, hogy azon pártot két lap lévén, míg egymással fog-nak csizakodni, a személyes érdekek miatt a párt érdeket félre teszi.

E tanácsot nem lehet követni; nem pedig épen azért, mert a Kolozsvári Közlöny több pártunkhoz tartozó igen jeles tagokat végig sértett, s ezek méltán követelheték, hogy nékiek, kik áldozni készek, más organum állítsassék. Megtörtént később a fuzio. A balközépi Polgár szabadelvű párti s a Deákparti Kelet is azzá változtak át. Felállított a kolozsvári egyetem, ennek tanára lett Szász Béla s a Kelet szerkesztését tudommal, saját maga sugallatából, mert mi alapítókul róla nem sokat tudánk — Békésy Károlynak adta át.*)

Van Kolozsvárt egy bizonyos — a pártira nézve nagyon szerencsétlen viszony. És ez az, hogy a személyes ellen és rokon-szenvek oly élesek, hogy azok magára és politioára is kihatnak. Ez kifejezést nyert a pártunkon lévő két lapban is, s hogy ez a pártira nézve üdye lenne, egyáltalában nem mondhatom. Tudom, hogy Szász Béla a közlebbi választások alkalmával összes erejével működött a szabadelvű párt győzelméért, — de vajjon az előzmények nem hatottak-e károsan a párt organisatiójára? azt fejtegetni nem akarom.

Meg vagyok győződve, hogy Kolozsvárt egy szabadelvű párti lap szűkséges csak; olyan, mely sem a személyes ellen, vagy rokon-szenveknek ne legyen szószólója, sőt mindig a párt egyetértésére hasson. Ne támadjon még az ellenfélre sem, ha nem támadtat. De legyen erős és határozott, ott a hol erősnek és határozottnak kell lenni. Tekintse azt, hogy itt Erdélyben nékünk egymásközt megzakadni vétek; naponként hallunk fenyegető hangokat, melyek magát államiságunkat s állami egységlunket támadják meg. Nekünk kísérleteket tennünk itt nem szabad; a mi egyedüli mentésünk a stabilismus. Ezen stabilismus nem tőr köczkázató politikát. A tulkapó elemekkel szemben nincs messze a foederalismus. Csak a létező alapokhoz consequens ragaszkodás az, mely consolidálhatja állami lételünket. Tűzzel való játék a pártoskodás, melyet mi mivelünk s mellyel megsejthetik, hogy szegény házukat és fajunkat ellenünk prédájává bocsátják.

Én őszintén megvallva igen óhajtanám, ha ön tisztelt Szerkesztő ur, mint a ki oly bátorsággal szerkeszti a lapot, módot találna arra, hogy pártunknak Kolozsvárt csak egy organuma legyen. Én a magam részéről csak üdvözlőné.

Bánffy Béla.

*) A történelmi hűség kedvéért bátor vagyok itt megjegyezni, hogy én a lapot ugyan Szász Béla ur ajánlása és beleegyezése mellett de, legid. Gróf Bethlen János-tól, mint az alapítók képviselőjétől teljes függetlenség fenntartása mellett vettem át, a mint azt az elhunyt gróf hátrahagyott iratai is igazolhatják. A szerkesztő.

s Gertrud azon percében hagyták oda a theás asztalt, midőn Gryseworth Netta hozzájuk lépett, Gertrud karját megragadta, s szokott tréfás modorában így kiáltott fel:

— Gertrud, mindjárt összeverekedem kegyeddél!

— Ugy? felelt Gertrud, s ugyan mi okon?

— Féltékenységből.

Gertrud gyengén elpirult.

— Oh! ezért nem kell, hogy egyszerre olyan piros legyen. Nem bizonyos szűrkéfejú úr miatt történik, ki az asztal tulsó feléről mindig csak kegyed felé tekintget. Nem, ez iránt egészen közönyös vagyok.

Ellára bízom, hogy vita tárgyává tegye kegyeddél a mr. Phillips udvariasságát, hanem én más egyén miatt vagyok féltékeny.

— Remélem pedig, hogy Gertrud semmiképen sem áll kegyed boldogságának útjában, — szolt bele Emilia mosolyogva.

— De igen, felelt Netta. Boldogságom, ünérzetem, jóllétem, minden alá van ásva általa. Kegyed nem merné miss Graham ennyire menteni őt, ha láthatná magaviselét.

— Beszélje el hát kérem, szolt Emilia enyelgő hangon, s igérem kegyednek, hogy pártját fogom vele szemben.

(Folyt. köv.)

Császári és királyi rendelet

1881. évi július hó 15. ról, a határőrvidéki vagyoni, továbbá a határőrvidéki nevelési és művelődési alapnak egyesítéséről és kezeléséről. (Vége.)

6. Miután a határőrvidéki vagyoni, nevelési és művelődési alap ezennel meghatározott rendeltetését nyeri, az minden egyéb irányában emelhető igény alól világosan feloldatik, s olyan alapítványi vagyoniul nyilváníttatik, melynek jogi viszonyai csupán magánjogi szabványok szerint illetendőek meg, s a mely saját védnökségem alatt fog állani.

7. A most már ugynevezett határőrvidéki vagyoni, nevelési és művelődési alap jövedelmeinek felhasználásánál elért megtakarítások mindenkori az alap törzskéjéhez csatolandók, s azok gyümölcsösztetése iránt azonnal intézkedés teendő.

A gyümölcsösztetés csak állami és oly közforgalmu értékpapírok vásárlása után történhetik, melyek a fennálló külön törvényes szabályok által árverapénzek elhelyezésére alkalmasaknak nyilváníttattak.

Az alap tőkének korábbi időben történt más módú elhelyezései, melébb a fennebbi határozmányoknak megfelelően átváltoztatandók.

8. A törzstőkének, valamint a határőrvidéki vagyoni, nevelési és művelődési alap jövedelmeinek a fennebbi határozmányok keretén belül való kezelése, ugyszintén a jövedelemnek elszámolása Horvát, Szlavin- és Dalmátországiak banját illeti.

Az elszámolás az országos kormány kebelében fennálló számviteli osztálynak, az alap vagyoni őrzése pedig, a mennyiben készpénzről és értékpapírokból áll, a zágrábi horvát-szlavin országos pénztárnak feladata.

9. Ezen alap igazgatásának s jövedelmei kezelésének, ugyszintén a pénztári állapotnak időszakonkénti megvizsgálására — ellenőrzési bizottság állítatik fel, mely a beruházási bizottságok a határőrvidék lakossága közli való négy tagjából (az 1873. január hó 27-éről kelt elhatározással) a beruházási bizottság számára helybenhagyott utasítás 1. §-a) alakul.

A beruházási alap fölölésása után az ellenőrzési bizottság tagjai azon városi és falusi községek képviselőiből, melyek a 4-ik pontban említett határőrvidéki területen belül fekszenek, a báb javaslataira általam fognak kineveztetni. Ugyanazok csakis az én helybenhagyásommal monthatók föl állásukról.

A mig a beruházási bizottság fennáll, annak elnöke egyszersmind elnöke az ellenőrzési bizottságnak. A beruházási alap fölölésása után az ellenőrzési bizottság számára a báb javaslata alapján általam külön elnök fog kineveztetni.

10. Az ellenőrzési bizottságnak azon hivatala van, hogy a jövedelmekről, s azok hováfordításáról a következő évre készített költségvetésre nézve véleményt adjon, a mult évi zárszámadásokat, s kezelési kimutatásokat átnézze, s azokra vonatkozó esetleges megjegyzéseit írásban hozzászólja.

11. A költségvetés feletti véleményadásnál a bizottságnak meg kell győződnie arról, vajjon fel vannak-e véve abba az összes várható jövedelmek s vajjon azoknak hováfordítása az 5-ik pontban megjelölt célokra van-e javaslatba hozva.

12. A báb az ekként megbirált költségvetést a bizottság véleményével együtt szabályszerű uton hozzám, mint az alapítvány védnökéhez, terjesztendő.

13. Mihelyt a költségvetés általam jóváhagyott, a báb intézkedni fog annak a horvát-szlavin hivatalos lapban való közzétételéről.

14. A zárszámadások s kezelési kimutatások vizsgálatasakor a bizottság tartozik magának meggyőződést szerezni arról, hogy a költségvetés be lett-e és mennyiben tartva. Egyszersmind a számadástételhez szükséges minden okmány és számadás megvizsgálándók.

15. A vizsgálati lelet a zárszámadásokkal és kezelési kimutatásokkal együtt a megszabott uton jóváhagyás végett elem terjesztendő.

16. A jóváhagyott zárszámadások és kezelési kimutatások a 13-ik pontban érintett módon közzéteendőek.

17. A bizottság szavazattöbbséggel hozza határozatát, melyek a netán beadott különvélemények hozzácsatolása mellett az összes tagok által aláírandók.

18. A bizottság számviteli hivatalnokok és egyéb szakértők tanácsát veheti igénybe.

A tárgyalásokról jegyzőkönyv vezetendő. A jegyzőkönyvvezető s a bizottság írási teendőinek ellátására szükséges személyzetet az országos kormány saját személyi létszámából rendel ki.

Ferenz József, s. k.

Tisza Kálmán, s. k.

(P. H.) Gr. Bylandt Rheidt Arthur,

altb. s. k.

Pejacseovich László,

gróf s. k.

KÜLFÖLD.

Mint az „Egyetértés” bukaresti levelezője írja, gróf Hoyos László, osz-

trák-magyar követ a bukaresti udvarnál, csak ugyan megvált állásától s helyét hir szerint Pallavicini Sándor örgről, mások szerint pedig — s ezt a bukaresti magyar érzelmetek nagy örömmel fogadják — Tisza Lajos foglalná el.

Zsidó üldözés Németországban. Táviratilag már jelentve volt, hogy Neu-Stettinben vasárnapról bétű virradóra a csészelék megtámadta a zsidókat, több boltot és Neu-Stettiner Zeitung nyomdáját lerombolta. A zavargás vasárnap délután akképen kezdődött, hogy egy L. nevű építési vállalkozó és híres antiszemita egy zsidó fiatal emberről veszekedni kezdett; a veszekedés titlegeléssé fajult s ugy végződött, hogy L. fejét a zsidó fiatal ember pár helyen beverte. Miután egyorvos bevarrta sebeit, L. kirohant az utcára és kiáltozott: Lássátok! a zsidók már ütni kezdenek bennünket; hajtsuk ki, német polgárok, őket Jeruzsálembe!

Egy előkelő zsidókereskedő háza előtt pedig megállván, torka szakadtából kiáltozott: Üssétek agyon a zsidókirályt! Vasárnap levén, sok száz ember, többnyire munkás sereglet össze s elkezdé a zsidóboltokat fosztogatni. Csak a polgármesteri helyettes erélyes közbelépésének köszönhető, hogy nagyobb esendzavaras nem történt, ki 35 főkölompot hívőre tettett. Többet is elfogtak volna talán, ha a bürtönépületek meg nem telnek. A néptömeg azonban még éjjel is járt-kelt a városházakra előtt s kiáltozó szüntelen: Hep-hep! dobjátok ki!

A német antiszemita tudó-egyletek minden társukat meghívják most a wörthi csata megünneplésére a Kyffhäuserre, hogy a német valóság védelmére egyesüljenek a meztelen önzés elkerüléstelenedés elkereszténytelenedés hatalmi ellen.

A törökországi adózók helyzete. A janinai vilajet rendkívüli adójának és a lakosok által fizetendő állami kölcsönnek megállapításával most foglalkozik Janinában a bizottság. E két kérdés eldöntésében az évi adó fog alapul szolgálni, sőt a vagyorosak arra is kötelezteni fognak, hogy a vagyontalanokra eső összegeket megfizessék. Az, a ki 100 piastert adót fizetett évenként, 200 piastert lefizetésére fog szorítani és ezért írást fog kapni arról, hogy lefizette ideit adóját, továbbá arról, hogy a jövő évre fömentetik az adófizetés alól. A 100 piastert évi adót fizető külön 200 piastert kölcsönt is tartozik adni az államnak és azért állami kötelezvényt fog kapni.

A janinai vilajet lakóitól tavaly is kettős adót szedett a kormány és megígérte nekik, hogy az ideit adót elengedi nekik. A vilajet lakói tehát tavaly kétszeres, az idén pedig négy, szerez adóval rovátkát meg, mert a kivetett kölcsön sem más mint adó. Ilyesmi rövid két esztendő leforgása alatt történik meg. Nem lehet csodálkozni tehát, hogy a vilajet lakossága nagyon elégedetlen és hogy iparkodni fog megakadályozni a tervezett adó behajtását.

A rablók Szaloniki vidékén ismét elhatalmasodtak, miután a török hatóságok megunták az üldözést. Kivált Szaloniki közvetlen vidéke egész Törökországban a legrosszabb hírt hely lett. Nem régen egy vitorlás angol kis hajó kapitányát fogták el a rablók. E hajó az Olympus tővében fekvő Katharina város mellett kötött ki. A kapitányt 2—3 kilométernyire a horgonyzó helytől lesben álló rablók megragadták és elhurcolták. Az említett városban 30—40 katona van elhelyezve. Vátságdíjúl 2000 fontot követeltek a rablók. Hasonló sors ért Eleftherohiriban, ugyanazon öböl partján fekvő helységben, egy előkelő török tisztviselőt, a kinek sorsáról azonban eddig nem érkezett hír. Az öböl partján állomásozó csapatok váltának ugyan néha lövések a rablók, az ilyen elszigetelt és egyes actió azonban nem vehet véget a rablók garázdálkodásának, erre ugyanis a fegyveres hatalom concentricus és erélyes hadjárata lenne csak elégséges.

BELFÖLD.

Maros-Ludas, 1881. jul. 18.

Méhészet.

A mióta az országos méhészeti egyesület létre jött Budaposten, igen szép mozgalmat lehet országsszerte észlelni. Maros-Ludason s vidéken ismét tapasztalható, hogy a méhészet iránt eléggé érdeklődnek, mert az egyszerű kasok mellett már tartanak kísérletül Gündöcz-féle kapus vagy átmeneti vagy Berlepsch-féle kasokat; s kik eddig nem tartottak méheket: most azoknak is van; s még sokan szándékoznak szerezni, ami a méhészet iránt érdeklődést jelez.

Nekem is van Gündöcz-féle kupos és átmeneti, Pautik-féle, Kühn-féle és belmagyarországi méhészegyleti kas.

A vallás és közoktatási miniszter elrendelvé, hogy a népisokláknál a méhészetet terjeszteni és fejleszteni kell: elhatároztam magam a méhészet terjesztése és fejlesztésére. Már is siker koszoruzza törekvésemet, mert egy egyszerű, de csinos pavillon felállításához nagyon szép számmal járultak hozzá, melyben 72 kas méh fér el, a mely most csak befejezésre vár.

Az ügy iránt érdeklődők, kik a pavillon felállításához hozzá járultak, ime ezek: Keresztes Lajos ur adott 2 darab kormányfát, 3 szál deszkát; Csontos Elek ur 4 drb korm., 4 szál deszkát; Brom Tamás ur drb korm., Csath Endre ur 2 drb k., 4 szál lécezt; Allesz András ur 1 drb k. 1 sz. d.; Fejérvári Ferencz ur 1 sz. d.; Kapási Miklós ur 2 drb k., 2 szál d. Schöntaler Jakab ur 1 drb k. Magyar György ur 1 drb k. 200 drb szegot. Budai János ur 500 drb szegot. Bod Sándor ur 1 drb k., 1 sz. d. Szenkovics András ur 2 drb k., 2 sz. d. Dán Sándor ur 1 drb k., 2 sz. desz. Deutsch Sámson ur 3 sz., d. Császár Sámuel ur 2 drb k., 2 szál d. Urmaneyz Kristóf ur 1 sz. d. Eczek Sándor ur 1 frtot. özv. Szabó Sándorné urasszony 2 sz., d. stb. továbbá egy egy kasméhet adtak: Belényesi Zsigmond, Pásztor Sándor és Kertész Elek urak, Maros-Bogátról; Dohy Sándor ur, M. Szengyelből; Imreh Lázár ur Gezzséről; Bede Károly ur Kutyalváról; Szilágyi Leopold ur, Csekkelakáról; Tipoldy Dénes ur egy kasméhe fejébe 6 frtot, G. Keresztúrról; Papp Valerius. tanuló, Szt.-Jakabról. — S még van reményem, hogy többen hozzá fognak járulni.

Fogadják az ügy iránt érdeklődő szives adakozók őszinte köszönetemet az ügy érdekében.

Nem mulasztatom el, hogy fel ne említsem, miszerint közelebbről Kolozsvárt jártam, az erdélyrészi méhészegylet működését tapasztalás végett megtekinteni. Nagy örömmel szolgált, midőn Voith Gergely egylett igazg., alelőrk ur házongárdi méhtelepén megjelentem, látva, mily odaadással működik csinosan berendezett méhtelepén. Igen szívesen fogadott s az okzerült méhészet terén szerzett tapasztalatait igen szívesen közölte velem. — Sokat tanultam. — Sokféle méhlikokat s eszközöket szemlélhettem.

Innen Gebhard Döme, Bak Lajos, Csiki János József és Szentgyörgyi Lajos igen buzgó méhészek urakkal kirándultam az ugynevezett bornyumi hegybe Döme és Bak Lajos urak méhtelepeit megtekinteni. Először is a Bak ur telepet vittek szemügyre, mely különös beosztású Gündöcz-féle lapozó méhlikokkal van berendezve. Innen átmentünk a Gebhard ur telepre, hol ismét csinosan berendezett pavillont találunk szintén lapozó méhlikokkal; itt mindent megismerve s tanulmányozva: végre Gebhard ur néhány mézzel telt keretet szedett ki és a pergetőgében mind egy cseppig kipergettük s gyönyörködöttünk a kipergetett kristálytisza mézben. — A kipergetett tines lépeket ismét visszatevette G. ur ujrameghordásra.

A napokban pedig meglátogattam br. Apor Károly ó méltósága méhtelepét tótali birtokában. — Itt is ügyesen berendezett méhtelepet találtam s kezelő egy igen kitűnő szoros méhészt, Abrám Vilmos, a ki a biztos méhészetet s különösen a kitélelő a három főkéllékre fekteti: legyen a kas elég népes; legyen bő mézzel ellátva; legyen fiatal királynője. E három kellékben rejlik a méhészt sikereseje. Sok mindent megismerve s Beder István tisztartó ur szives vendégszeretelét megköszönve: távoztam el Tótálvartól.

Ez alkalommal megtekinttem Marosvásárhelyt Molnár József és Dicső Lajos urak méhtelepét is. Itt már nem találtam azt a buzgalmat, a mit Kolozsvárt; itt a Dzierzon módszert tűzik t. i. csak léppálcákat használnak, nem kereteket; de most, ugy láttam, átmennek a Berlepsch rendszerére is, a keretekre.

Még egyet sietek felemlíteni, ugyanis: a földmvis miniszter felhívja a méhészeket, hogy, a kik a Gündöcz-féle kupos kassal kísérletet öhajtanak tenni, az erdélyrészi gazd egylet utján hozzá fordulnak: egy-egy példányt díjmentesen megküld.

Én, most egy évre, rendeltem egyet, a vidékre többet, ugy az idén is, s egy rajt kaptam bele, az idén májusban kettő rajzolt, mert kitűnően telet benne; a napokban a kupot levéve, bámulatomra a kup telepitve, a legtisztább kristály mézet találtam benne.

Ennélfogva bárkinek is, mert kezelése egyszerű, bátran ajánlhatom, különösen a nép részére, ugy is, mint átmenetit a Dzierzon-Berlepsch-féle méhlikokra.

Igy állók ma Marosludason a méhészet, s ha a rosszakaratnak meg nem zavarnak s el nem zavarnak: teljes reményem van, időfolytán, méhésztünkben s vidékünkön az okzerült méhészetet terjeszteni és fejleszteni.

Jartó Imre, állami tanító s méhészt.

Bulgária fejedelme.

A Times levelezője meglátogatta Bulgária fejedelmét s a következőkben írja le látogatását:

A fejedelem igen hosszú ideig társalgott velem és a fejedelemség eddigi parlamentarizmus kormányformáját maró gunynyal ostorozta és midőn egyes találó példákat hozott fel állításainak igazolására, hangja folyton szigorubbá változott.

A fejedelem azon benyomást gyakorolta reám, hogy teljesen meg van győződve törekvéseinek loyaltásáról és jogosságáról, és hogy a legnagyobb bizalmat fekteti abba, hogy képes

lesz az új viszonyok között, melyek szabad mozgást biztosítanak számára, javítani a közigazgatást. Eddig csak a felelősség súlyosodott reá, a nélkül, hogy hatalma is lett volna. Gyakran megtörtént, hogy lelkiismeretének sugallata ellen vétett volna, ha szentesíti azon törvényjavaslatokat, melyeket kormánya elebe terjesztett; másrészt a miniszterek minden reformjavaslatát elleneztek és nem terjesztették a kamara elé.

Ennek természetes következménye az volt, hogy végre az egész kormányzat megállott és feltétlenül szükségessé vált az alkotmány megváltoztatása. Kezdetben, mint a fejedelem beszélt, azt hitte, hogy csekély módosítások elégségesek lesznek, de midőn Sz.-Pétervárról visszatért Szonába és meggyőződött arról, hogy mit cselekedtek a miniszterek az ő távolléte alatt, belátta, hogy sokkal erélyesebb rendszabályokra van szüksége és azonul közzétette első manifestumát.

A kormányforma kérdése a jövőt illetőleg ekként az ország elhatározása alá bocsátott és a fejedelem gondoskodott arról, hogy a nép akarata hamisítatlanul nyilvánulhasson.

Én erre vonatkozólag megjegyeztem, hogy a radikálisok által közölt hírek szerint az övintézkedések oly természetűek voltak, hogy inkább megakadályozták a vélemény szabad nyilvánulását és megemlítettem különösen a katonai törvényszékeket, melyek feljogosítottak, hogy halálra ítéljék azokat, kik ellen behizonyítható, hogy igaztják a népet.

A fejedelem erre elmondta a törvényszékek szervezésének indokát és ezéjárt.

E törvényszékek, mint mondá, nem a választók, hanem a hivatalnokok ellen állítottak fel, kik nagyban készültek arra, hogy hivatalos befolyásukat fel fogják használni a nép szavazatára.

Bulgáriában a választók legnagyobb része tudatlan parasztokból áll, kik mindig egy szavaznak, a mint azt a hivatalnokok rendelik és e pillanatban valamennyi hivatalnok, az előjáróktól kezdve le a csendőrökig, a volt kormány választási ügynökei köréből vétettek. Okvetlenül szükséges volt tehát ezeket a hivatalnokokat megakadályozni abban, hogy beleavatkozzanak a választásokba és tisztán ezen célból szerveztettek a katonai törvényszékek.

Különbön elég volt maga e törvényszékek egyszeri felállítására és egyetlen egy esetben sem hozatott azok által ítélet.

Ő fensége ezután nagyon sok érdekes részletet beszélt el nekem a fejedelemségben legutóbb tett körutjáról, melynek folyamában meggyőződött, hogy a harasztiságot rendszeresen félrevezették az ő tervei iránt és hogy a választók legnagyobb része azon öhaját tapátja, hogy a fejedelem ne hagyja el új hazáját.

Közbevetőleg megjegyzem, hogy ugyanezt mondta nekem azelőtt már az exarcha, kinek becsületességéről és szavahihetőségéről az utóbbi három év alatt ismételve volt alkalmam több esetben meggyőződni.

Beszélgésem a fejedelemmel már is hosszabb ideig tartott, de nem tehettem, hogy kérdést ne intézzék hozzá jövő terveire vonatkozólag.

Ő fensége teljesen érzi azon nagy felelősséget, melyet magára vállalt, de szilárd hangon több ízben azon meggyőződést fejezte ki előttem, hogy a feladat megoldása koránsem lesz oly nehéz, mint az első pillanatra látszik.

Czéjja, mint mondá, nem az, hogy eltörölje az alkotmányt, hanem csupán néhány pontját kívánja annak feltiggezesen mindaddig, míg az új alapokon a közigazgatás elfogadható állandóságot fog nyerni és az új irány meg fog honosodni. E célból szükségesnek tartja azt, hogy egy ideig azon férfiak hatalma megőressék, a kik egyéni és pártérdek által vezetelve iparkodtak az egyes állásokat megszerezni és azért egy ideig a közigazgatás némely ágaiban csekély számú idegen szakértőt fog alkalmazni, míg saját alattvalói elsajátították a szükséges tapasztalatokat és tanulmányt.

Az igazgató ugyan azt fogják mondani, hogy e politikai célja nem egyéb, mint az országot idegenek uralma alá hajtani; de ő fensége azt hiszi, hogy az eredmény meg fogja mutatni ezen vádak alaptalanságát.

A nihilisták munkában.

Mult hétfőn a Belleselski-Belosevki herceg tulajdonát képező Krestowski-sziget erdejében két embert találtak egymással szemközt felakasztva, a kik a rendőrség szolgálatában állottak, s így nyilván a torradalmárok végeztek ki őket. A rendőrség ez események folytán ismét szigorubb rendszabályokat léptetett életbe. A hónap szobák kiadónak kötelezőgükké tétetett, hogy bérllőikről havonként jelentést tegyenek a rendőrségnek, ugy azok külsejét, mint életmódját illetőleg, mely rendszabály tehát a Pétervárról élő sok nőten embert bizonyos mértékben rendőri felügyelet alá helyezi.

Ugyanezek újabb jelentések megerősítik, hogy a déloroszországi zsidóüldözések koránsem értek véget. Közelebb Ki-when ujra a zsidók ellen lázító kiáltványokat terjesztettek, melyekben azokat tilták és halálal fenyegetik, ha gyorsan el nem hagyják a várost. A zsidók közt e miatt nagy az aggodalom. Pultava kormányzó.

ság Perejaslav városában pedig e hó 11-én történtek újabb kihágások a zsidók ellen. Déltűn 5 órakor iszonyu néptömeg kerekedett föl, kövekkel, korbáccokkal, kaszákkal fegyverkezve s a vásártérre vonult, hol a megrémült zsidók azonnal elzárták boltjaikat. De hiába, a következő negyedórán azok feltörve és az utolsó butordarabig kifosztva voltak. A dühöngők nem elégedtek meg a boltokkal, a zsidók házeit is megtámadták. Az eső ház, melyet pusztítani kezdtek, Kanawer kereskedő örököseié volt. Itt különösen dühöngött a tömeg, mert hire volt, hogy a házból löttek. Mig az egyik rész a zsidók házeit rombolta, a másik a zsidó fuvarosokat támadta meg s kocsijaikat tőrdelte össze. A kocsiarabokkal aztán a menekülő zsidókat verték. A pusztítás műve háborítlanul folyt teljes egy órán át, mikor végre a rendőrség közbelépett s katonaság segélyével szétszórta a tömeget. Ekkor azonban már a zsidók több háza romban hevert, boltjaik kifosztva tátongtak s egész családok lettek koldusokká. 13-án éjjel azonban ismétlődtek a kihágások s ekkor ismét több zsidót bántalmaztak. A kihágások összes áldozatainak száma 10 súlyos, 200 könnyű sebesült, s egy halott. A rendőrség 60 személyt fogott be.

Gazdasági képek az Egyesült Államokból.

IV.

A veresafa.

A veresfa (megkülönböztetendő a veresenyűtől Pinus Abies) jóformán valamennyi amerikai válfajok közül a legérdekesebb, a mennyiben az ismeretes californiai óriások is ezen családban tartoznak. — Volt alkalmam ezen fenyőszőnyeket a hely színen magán és körülményesen megismerelni; azok iktészeti neve, mint tudjuk, Sequoia gigantea, szeretik őket azonban Wellingtoniáknak és Mamuthiáknak is nevezni. A Sequoia gigantea egy másik fajta, mely kinézésében elsőbbhöz hasonlít, a Sequoia sempervirens, az előbbi inkább délnek, Calaveras és Mariposa grófságokban fordul elő és a leghatalmasabb, esetenként 36 láb átmérőjű és 400 láb magasságú példányokat szolgáltatja. Sőt ilyes méretű példányok igen gyakoriak. Egy ily óriási törzsűn át utat vezettek, két oldalt pedig még elegendő tér maradt, hogy magában a törzsben varó- és étterem rendezessék.

Az ugynevezett „father of the Forest”, mely már töldre van terülve és részben üreges, több lovas jó darabra belovagolhat, benne pedig bármilyen meg is fordulhat, egy másik Old s nevű szintén igen ismeretes példányból átmetszettek vettek, mely a keletre kúldott osztatlan bámulatban részesült. A kiállított rész 25 láb átmérővel bírt. Testében szőnyeggel kirakott és díszesen burtozott, zongorával, divannal, székekkel ellátott termet rendeztek, melyben 100 személynél több ülhet asztalhoz. Ezen fának köre, midőn még fennállott 111 lábat tett, később 240 láb magasságban letörvén, ottani átmérője még mindig 10 lábat tett; — nehéz képzeletűnket e téren oly igágni méretekhez fölemelni és hosszasan kell a képet elménk elé állítanunk, hogy annak magasatos hatását csak megközelítőleg is föl fogjuk. A Sequoia sempervirens fentebb éjszánaknak, különösen Szonoma és Humbolt grófságokban jön elő, 1000—2500 láb tengerszint magasságban, nem nő oly erősen mint rokona, de nagyobb és zárkózottabb államokban fordul elő, valamint értéke használat tekintetében is amannál nagyobb. Ezen családban is fordulnak elő 250 láb magasságú és 20 láb átmérőjű példányok.

Nem sajnáltam a fáradságot, egy ilyen fekvő és elfürészelt óriás fenyőtörzset megolvasására és 748 at találtam, a legnagyobb példányok azonban 2000, sőt 3000-rel bírnak, de tovább megyek és közlöm, hogy néhánynek Calaverasz grófságban 4000 évet messze túlhaladó kor tulajdonították.

Előpataki gyögyvendégek névsora 1881. év június 1-től június 23-ig.

Balog Mihály birtokos Ugráról 1, Rozesku Zámír kereskedő Gingevo 2, Stojanovicu Katalin birtokos Bukarestből 3, Reicher Alfréd hivatalnok Sz. Régen 1, Kadebó Lajos mérnök Talpasról 1, Patkó Tamás kir. trv. bíró Nyiregyházáról 2, Oreskovics Ferencz cs. kir. ezredes Fogaraszról 2, Kajaba Ödön ügyvéd N. Várad 1, Adorjan Gyula tisztviselő N. Váradról 1, Temesvári József ut kereskedő Brassóba 3, Fabricius Mihály gyáros N. Szebenből 1, Miculescu Angel kereskedő Alexandria 1, Savutescu Lnkas magányzó Bukerestből 1, Gusztáuf Pál pékmosztr Hátszagról 1, Eskeles Fried bir-Megykerékről 1, Lindenberg Carolin k. Bukarest 3, Sommer B. kereskedő Bukarestből 1. Moroiann Demeter birtokos Bukarestből 5. Spitz Sámuel birtokos Nagyváradról 2, Benedikty József birtokos Vajda Hunyadról 3, Roska Péter k. törvénysz. bíró Nagyszebenből 1; Alemei Miklós k. járásbíró Nagyszebenből 1, Dr. Racuicu Demeter ügyvéd Nagyszebenből 1, Aronsohn Ernő szina kereskedő Brassóba 2, László Márton né kereskedő Brassó 2, Rosenbluth Farkas rabbi Fogaraszról 1, Servatius Jansenit kereskedő Bukarestből 1, Servatius Louiza kereskedő Bukarestből 1, Gerskovits Berta kereskedő Bukarest-

ből 1, Dimanica György kereskedő Bukarestből 1, Pehonis Frigyes tisztgyáros Brassóból 1, Archimandresku György vállalkozó Kimpulm 2, Lászlószky Samu mészáros Kolozsvárról 2, Nedoroszték János magányzó Kolozsvárról 2, Stern Vilmos haszonbérlet Nagyeniedről 1, Fehre magányzó Budapestről 3, Dr. Nichita orvostudor Bukarestből 5, Lövinsohn Róza kereskedő Bukarestből 1, Grásián Regina kereskedő Bukarestből 2, Ciocăsa Katalin kereskedő Krajaváról 2, Brhnanter Józsefné kereskedő Marosvásárhelyről 1, Stuczel Márton vendéglős Nagyszebenből 2, Francescu Elizabet rendőrbiztos Bukarestből 2, Fried Lausa vendéglős Sepsiszentgyörgyről 1, Merrok János szakács Hídvég 1, Mártony Ignác hivatalnok Nagykárolyról 2, Stojka J. Mátyás iparos Hosszafalról 1, Adler Aladár fényképész Brassóból 3, Zakariás Emánuel kereskedő Erzsébetvárosról 2, Szaecvay Sándor birtokos Keresztur 1, Veress Józsefné birtokos Kolozsvárról 1, Petreszku Miklós lakás Kimpulungból 1, Bádescu György tanító Kimpulungból 1, Serbanescu Miklós tanító Kimpulungból 1, Dimachi Tudor kereskedő Kimpulungból 2, Benedek Gyula birtokos Fogarasról 3, Szabó István vendéglős Sepsiszentgyörgyről 1, Gyertyánszky János zongoratanító Brassóból 2, Persiceanu Isak lelkész Piteștirol 1, Kosa Frigyes kereskedő Szászvárból 6, Zadravacz Ödön igazgató Aradról 1, Rusescu N. J. kereskedő Bukarestből 1, Pandeli T. kereskedő Bukarestből 1, Popescu M. birt. Buzen 2, Popescu Vaszi gyógyszerész Bukarest 2, Kellerman Mózesné kereskedő Bukarest 3, Jordáti Dávidné kereskedő Brassóból 4, Csérgő Venczel telekkülvisező Gy. Szt. Miklósról 5, Schneider Emil mutaványos Brassóból 2, Musiciena József birtokos Bukarestből 8, Butoianu E. magányzó Bukarestből 1, Súdgiu Smaranda birtokos Bukarest 3, Salamon Róza tanítónő Balázsfalváról 1, Smaher Tizyácz es. k. főhadnagy S. S. György 1, Molnar Domokos pénzügy. miniszteri szaktiszt Budapestről 3, Schmidt Vilmos ügyvéd Brassóból 2, Mozes Mihály kereskedő Hévizről 1, Kihnel Jeanett kereskedő Bukarestből 2, Takos Antal kereskedő Bukarestből 1, Turóczy András magányzó S. S. Györgyről 1, Dr. Isaac Aurél ügyvéd Kolozsvárról 1, Eördög Lajos szolgabíró Orosházáról 1, Angelescu Louis kereskedő Bukarestből 2, Draganescu Péter kereskedő Giurgevől 2, Mihailu György birtokos Bukarestből 4, Reichardtsberg József kereskedő M. Váshelyről 1, Lenárt József tanár M. Váshelyről, Margó József magányzó Budapestről 1, Golostein Mór kereskedő M. Váshelyről 6, Fuchs B. kereskedő Brassóból 4, Adler H. k. S. S. György 1, Csutak Péter kereskedő Sepsiszentgyörgyről 3, Frenkel Emanuel kereskedő K. Váshelyről 1, Teodoridesz János birtokos Belgrádból 1, Dr. Antoniny Elias orvos Turna-Magurel 1, Ilescu Constant ügyvéd Krajova 1, Obdenar Pantelli kir. hivatalnok Bukarest 1, Santa János földész Bekés-Gyula 1, Száva Elias kereskedő Braila 1, Oteanu I. Const kereskedő Braila 1, Hadezi kosza György kereskedő Braila 1, Barás Bertak. Bukarestből 1; b. Radák A. b. Mikoszásról 2, Licht Herman kereskedő Fogarasról 1, Preda Miklós birtokos Plojestiből 4, Kerekes József tanító Torockáról 1, Moldován György vendéglős Kolozsvárról 1, Kratzer József es. kir. szászados Nagyszebenből 1, Steiner Béla magányzó Nagyszebenből 1, Mihaletu György ügyvéd Bukarestből 1, Boltrés Márta birtokos Vidombákról 1, Füző József vendéglős Budapestről 1, Jankovics Perla kereskedő Bukarestből 1, Lieblich József kereskedő Bukarestből 1, Vinkler János kereskedő Nagyeniedről 1, Anicescu Constantin vállalkozó Bukarestből 1, Dimanica Péter ügyvéd Bukarestből 1, Pariste Helene birtokos Bukarestből 3, Gunesch S. mészáros Brassóból 1, Frits Albert hírlapszerkesztő Kolozsvárról 1, Baróci Eliza birtokos Bukarestből 4, Moianu Gy. tanító Brassóból 1, Iconomu Constant vállalkozó Bukarestből 1, Nagy Lajos k. törvényszéki elnök Erzsébetvárosról 1, Dimény Domokos birtokos Szentpál 1, Mendel József birtokos Gyulafehérvár 1, Kohn József kereskedő Brassóból 1, Quittner G. kereskedő Brassóból 1, Niculaid Toma birtokos Bukarestből 1, Hirsch Mózes kereskedő Marosbográtról 1, Craciunesu János vállalkozó Krajaváról 1.

(Folyt. köv.)

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1881. július 22.

Lapunk t. előfizetői tisztelettel kérjük, miszerint a jövő félévre előfizetéseiket idején megújítani sziveskedjenek.

Helyi hírek

— **A városi képviselő testület** ma délutáni gyűlését egy kis szélbaloskodás vezette be: A közgyűlés megnyitáskor Balla László egy interpellációt olvas fel a polgármester ellen, miért nem fogadta Ugron Gábot tartozó tisztelettel mint képviselőt. Minorich kéri elhatározni, hogy lehet-e ez vitatárgya a gyűlés-

nek. Dr. Haller Károly tanár kéri, a felolvasott interpellációnak csuolt felszólalást nem történne tekinteni. A ki nem tud szólni, az ne beszéljen. Balla hivatkozik a házszabályokra és éppen azon cikizik, mely megtiltja a felolvasást. Erre Balla ur tovább elmészédk s előadja szóval is kérdését. Minorich felel, hogy őt felkérték, hogy a város nevében fogadja Ugront. E kérést igen különösnek tartotta s miután vonakodását jelentette ki, hogy ő nem tudja, vajjon kötelessége ez neki, akkor a felkérő Balla ur neki írásban formális lecc kért nyújtott be. Balla ur nincs megelégedve a válasszal, de a többség tudomásul vette ezt. Ezután Rosieszku gör. kath. esperest interpellálja a polgármestert, hogy e hó 12-én a szénareten pandurok megtámadták a pálinkát szállító parasztokat. Polgármester válaszul kijelenti, hogy ez a rendőrséghez tartozik, mire Deák Pál főkapitány kijelenti, hogy miután neki a regalé-bérlők feljelentették, hogy pálinka csempészetek történtek, ennek alapján küldtetek ki a rendőrbiztosok, de ott rendtelenség nem történt, mert a kinek házát támadták, annak meghagyatott a szesz. Erre Benigni Sámuel ur hasonlóképen állítja, hogy ott a rendőrbizt formalis csatát vívtak a szegény munkás néppel. De Szvacsira Géza eldönti a vitát azon kijelentéssel, hogy tény, mi kint pálinka csempészetek történtek, a miért a rendőrség fellépett, de addig, míg ez ügyben a vizsgálat nem ejteti meg, vitatárgya nem lehet. Erre áttértek a napirendre.

— **Kinizsi redivivus.** Szegény Törökország! Nem elég neki a maga sok baja, bese villongása, külországok támadása, nem elég a muszka, a bolgár, az oláh, az albán — most uj ellene is támadt: Kinizsi, ki Kemény Simonnak a törökverő Hunyadnak tövisi csatája után — anno 1442 — tánczolt vala fogai közé kapott turkuszokkal a vértől ázott mezőn. Ugyanis Benigni mester megirigyelvén Kinizsőt azt, hogy produktiójáért fenntartotta nevét a historia, elhatározta, hogy ő is lejteni fog egy ilyen tánczot. Háza falára a malom utcában nagy veres betűkkel fel van írva: „A mi volt Kinizsi a lesz Benigni.” Most már csak, miután vállalkozó hajlamát így — írásban — nyilvánosságra hozta, egyéb sem kellene neki csupán egy-két török. Maliciozus nyelvek azt beszélik, hogy Benigni, ki bekezdni látni, mikép az általa protegált képviselőjelöltek megválasztása alatt — „törököket fogott” — a háza falára mázolt fennebbi sorokban finom célzást engedett meg magának Kolozsvár új képviselőire vonatkozólag, kiket ő szandézott tánczoltatni.

— **Vége valahára.** Tegnap történt meg az árlejtés az ujonan építendő mértékitelesítő hivatal helyiségének fölépítésére. Oriold és Enstrasser építészek lettek a vállalkozók. Az új mértékitelesítő hivatal a nagy-malom utcában a régi bórdo hitelesítő helyiségen építették s már ez idei szeptember havában kész lesz. — E körülmény által a város két ozét ért el: 1-ször lesz a városnak egy helyen (eddig két egymástól távol eső helyen volt) a helyi viszonyoknak megfelelő mérték-hitelesítő hivatala, 2-szor az anynyira fontos bórdo hitelesítés jövőre minden időben eszközölhető lesz, mi eddig kemény tél idején — a borkereskedők, szerzők stb. nagy hátrányára — lehetetlen volt, holott az egész építkezés alig került háromezer néhány száz forintba.

— **Ehírről** kapcsolatban megemlíthetjük, hogy az esetben, ha az új mértékitelesítő hivatal fölépült, a régi mértékitelesítő hivatal épületét b. király utca szegletén a nagy kaszárnyával szemben lebontják. E házat városunk évekkor előztől azért vásárolta, hogy b. király utca-
naak egy közegészségi mint közbiztonsági és szepitési szempontból megkivántató kiszélesítése végett lebontassa.

— **Értesítés.** Az erdélyi gazd. egylet kertészeti szakosztálya rendes heti ülését szardáról szombat délutáni 5 órára tette át, hogy ez által a tagok egy része annál kevésbé lehessen akadályozva a megjelenésében. Mely változtatást a midőn a tagtársak tudomására hozunk — kérve a szorgalmas részvételt — egyszersmind bejelöztük, hogy a legközelebb (jul. 23.) ülés id. Bodor Pál szakoszt. elnök ur házsongárdi példányszerű gyümölcsösében tartatik, melyen a tagok megjelenni tisztelettel kértnek. A rendes ülészek pedig az egy. titkári irodában fognak, mindegyik d. u. 3 órakor tartatni, hová kérünk minden e szakba vágó dolgokat czimezve küldeni. Gyümölcsbazarunkat szintén ismétlenül ajánljuk ugy eladónak, mint vedőnk figyelmébe. Szegény Lajos, szakosztályi jegyző.

— **Árverezés.** Tegnap árvereztek el b. farkasutczában a nemzeti színház közvetlen szomszédságában a szép és nagy kiterjedésű Tollas-féle telket. És minő potom áron? Öt ezer forint. A szerencsés nevű Balogh György ügyvéd volt. A nemzeti színháznak vajjon nem volt szüksége e telekre? E szerény kérdést vagynak bátrak az érdekeltekhez intézni.

— **Huszár János báró** halálát jelenti egy gyászlap, melyet ma vetülünk. A báró életének 58-ik évében hunyt el s temetése ma d. u. 5 órakor lesz. Egy gyászjelentést anyja Kövesdi bár. Huszár Károlyné adott ki, más felelesek szülői néle tintburgi Weinzierl J. Az elhunyt s napizzaság egy általános műveltséggel. Hát hogy téyméltó ur volt. Sokat uta-

zolt, sokat olvasott s főleg a természettudományok iránt melegen érdeklődött. Optikai kísérleteket is tett s egy időben legutóbb idejét a fényképezésre fordította. A vidám és erőteljes embert hosszas szenvedés törte meg, melynek tegnapi vetett véget a halál. Béke legyen porain!
— **Időjárás.** Európában: A depressió (755—758) a kontinens nyugati, a légnyomás (760—761) annak keleti felében van. Több déli, gyenge szeleknél az idő nagybórra derült, száraz, nagyon meleg. Hazánkban: Többnyire keleties és délies mérsékelt szelek mellett a hőmérséklet jóval fölébb — a légnyomás pedig jóval alább szállt. Az idő részben derült, részben napos, felhőssel változó, száraz, nagyon meleg. Kilátás a jövő időre: Hazánkban: Derült, napos, felhős, borussal váltakozó időt várhatni továbbra is, helyenkint esővel és égihaborúkkal, a hőmérséklet kisebbedése mellett.

Hazai hírek.

— **Szende** miniszter utja. Szende Béla honvédelmi miniszter július 16-án Prileszki Tádé és Emmer Kornél kíséretében a trencsén-teplítzi fürdő látogatma meg s tiszteletre másnap a fürdői sétatérén zártkörű hangversenyt rendeztek. A hangverseny után az épen ott időző nagy-szombati aggharcosok zenekara játszott. Hétfőn — mint a „P. H.”-nak írják — a minisztert Nyitrai várták, de távirat érkezett oda, melyben jelezve volt, hogy Szende hétfőn Gálczon marad. Nyitrát kedden látogatta meg s Krajcsik János cz. püspökhöz szállt. Krajcsik a miniszter tiszteletére lakomát adott, melyen az összes honvédtisztikar, a polgármester, Tóth Vilmos, a számvérőszék elnöke, Wodianer Albert báró és Wagner kanonok, a nyitrai kerület képviselője voltak jelen. A miniszter megtekinté a honvédelmi tanácsot s a polgármesterrel egy ujonan föllálandó lakatnya építése ügyében tanácskozott. A délutáni vonattal Szende miniszter Komjáthra utazott, báró Wodianerhez, aki egy nappal előbb érkezett kastélyába.

— **Tűzvérszek.** Valla mosonmgyeiei község mult héten nagy részt a lángok martaléka lett. Mint a „Pozsonyvidéki Lapnak” írják, a tűz nyilván vigyázatlanságból a délutáni órákban támadt, s ép az utja a baj, hogy a lakosság munkabíró része kün dolgozott a mezőn, s így mire a segély megjött, az éjszaknyugati szélben 55 ház, és számos mellék építmény égett le. A kár 50,000 frta rug, s általa főké a 1-ső magyar, és a magyar-francia biztosítársaságok érdekei vék. — Nagy-Kállóban szintén nagy tűz pusztított e hó 12-én. Reggel 5 órakor a temető uton egy ház kigyuladt, s rövid idő alatt 6 házat elhamvasztott. Csakis a lakosok erélyes védekezése gátolta meg a tűz tovább terjedését.

— **Országos dalünnepély** Pozsonyban. A pozsonyi dalgylet jövő évben tartja alakulásának 25 ik évfordulóját. Ebből az alkalomból 1882. augusztus havában országos dalárünnepélyt rendeznek s ennek költségeire már a jövő hónapban tombolával összekötött nyílt hangversenyt rendeznek.

— **Berkes és Rácz** Pál bandájának versengése Londonban. Londonban — épugy, mint pár héttel ezelőtt Berlinben — két ézigan-banda ugyancsak versenyre a pálmáért. Az egyik banda, melynek vezetői Rácz Pál hasonnevű fiával, ugy nevezi magát „Kálozdy, s Hungarian Band”, a Berkes bandáját „Original Hungarian Band”-nak nevezik. Ez utóbbi nagyhangú hirdetésményeiben azt adja tudtul, hogy ők 15-en vannak a „hivatalos (?) magyar diszegegyruhában kék zsinoros dolmányban és piros nadrágban”.

Vegyes hírek.

— **A hőség következménye.** Reige M. hadnagy a chalonsi táborban (Franciaország) napszúrast kapott, melynek az lett a következménye, hogy a tisztan az örtltség jelei kezdtek mutatkozni. A szerencsétlen fiatal ember július 11-én elhagyta a tábor s este 7 órakor egészen elvadultan, kalap nélkül, s bűrig ázva, Charnatba érkezett. Itt egy paraszt asszonnyal találkozott, kitől az ut felől tudakozódott. A nő azonban felelet helyett észeszedta, megremélt a vad tekintetű alakról s azután segítségért kiabálva, szaladni kezdett. Mind ez akkor történt, mikor a munkások haza tértek a mezőről. A parasztok közül többen Reigehez futottak, s sarlóikkal fenyegették. Reige ijedten nyílt revolveréhez s tüzelni kezdett, majd a babföldön bujt el tildözni elől. Közben Rougier és Garmy parasztok fegyverekkel jöttek ki, fölkatatták a szerencsétlent s többször rálőttek. Az egyik golyó térdén, a másik és harmadik mellen talált a szerencsétlen. Ekkor a felbőltött tömeg egy Libert nevű egyénhez szaladt, ki épen fej-szével vállán jött, s kérte, hogy adja meg a verében fetrengőnek az utolsó csapást. Libert a szerencsétlen tiszhez ment, s a legnagyobb hidegvérrel hasította ketté fejét, akár egy darab fát. Ez volt a napzúrás következménye. Reige golyói senkit sem találtak. A többi a törvényszék dolga.

— **A kék szín** befolyása a tébolyultakra. Néhány évvel ezelőtt a londoni orvosok között azon vélemény merült fel, hogy a kék színnek kedvező befolyása van az elmebetegekre. Dr. Schlager, a bécsi tébolyultak intézetének

igazgatója fölkapva az eszmét, kísérletet tén vele, s három évvel ezelőtt kék tégvél, kék festményt szobában mintegy 60 betegten tön rendkívül érdekes észleléseket. Konstatálták első sorban azt, hogy a kék szoba a legnagyobb mértékben fölzigatott tébolyultra is csillapító hatással van. Hátrányos hatást a kék szín semmiféle tekintetben nem gyakorol. A kék szín megnyugtató hatása most már kétségen kívül való, de annak további folytatása fogja kitüntetni, vajjon gyógyítólag is hat-e, Schlager tanár a vörös színnel az eltompuht kedélyt, apathikus betegek-re teszen most kísérleteket.

— **Az elítélt** szultányilkosokkal, jelesül Midhát, Mahmud és Nuri pasákkal a szultán egyenes parancsából nagy kimélettel bánnak. Mind a háromnak börtönében két-két szobája van: egy dolgozó s egy halászóba, továbbá mindegyiknek egy-egy szolgát bocsátottak rendelkezésére. Az élelmezésre nézve korlátlanul rendelkeznek, minek folytán Mahmud és Nuri otthonról hozatják ételüket, csak hogy ezeket természetesen a börtönőr előbb megvizsgálja. Naponként újságot, könyveket és egyéb olvasmányokat is kapnak. A mohamedánok e hó 13-án ünnepelték a hosszú éjét, mely alkalomból a foglyoknak is megengedték a vallási ajtatosság teljesítését. Másnap a szultán szütlésnapját ünnepelte s a három fogoly ismét el nem mulasztotta, hogy szerencsekívánatait a trón számolyához juttassa. Mindezekon kívül saját ruháikat használhatják s pénz is küldethetnek maguknak a börtönbe. A „Pol. Corr.” mai konstantinápolyi levele azonban épen ellenkezőleg azt mondja, hogy a foglyokkal, főleg Midhát pasával a legkiméletlenebb módon bánnak. Anyit azonban a levél is erősít, hogy a halálos ítélet számúztetésre fogja változtatni a szultán.

— **Vonatot megállító rablók.** Rózsza Sándor vakmerőségének akad példája — Amerikában. A chicago-rock-irlandi vonatot Winston mellett kirabolta egy harmincz tagból álló rablóbanda. A rablók kettesével szálltak a vonatra s így állították meg. Miután a vonat megállott, a fickók felszólították a kalauzt, hogy a mi értékes van, azt adja ide. Lehet, hogy a kalauz vonakodott kérésüknek eleget tenni, a vége az lett, hogy a szegény kalauzt agyonlőttek; megöltek azonkívül egy utast is. A gazok azután rabolni kezdtek s elvittek mintegy 5000 font sterlinget, azután a készen tartott lovakon elmenekültek. Üldözésükre egy csomó fegyveres indult. Azt távirják a londoni lapoknak New-Yorkból.

— **A tetemegetés** kérdését Bécsben legközelebb maga a városi hatóság karolta fel. A pusztító járványok, melyek Oroszországban és a Kelet többi országaiban sokszor dühöngenek s nem ritkán az osztrák-magyar monarchiát is fenyegetik, már régebben okul szolgáltak arra, hogy a bécsi községtanács a temetkezési rendszer megváltoztatását sürgesse. A kitildött szakbizottságot a tetemegetés mellett nyilatkoztak s Bécs városa folyamodott is az engedélyért a kormányhoz. A tárgyalások eredménye azonban az lett, hogy előbb a törvényhozással kell a kérdést eldönteni. Most tehát a bécsi községtanács ily értelmű törvény hozatala stírgetikormányál.

KÖZGAZDASÁG.

A gyümölcsfák üntözése és trágyázása.

A „M. F.”-ből.

(Folytatás.)

Minden tavasszal új gyöképközűdés jött létre, mihelyt a talaj elegendő meleget nyer, mihez a gyökerek hasonlóképen szükségük a nemesített nedvek felszívódását. De ebből elégséges készlet mult évi tavaszon hiányozván, ez másodsorban oka a gyenge törképközűdésnek.

Ezzel kielégítően meg van fejtve nékünk laikusoknak és szakembereknek a mult évi rossz gyümölcstermés és hiányos fajtildűdés egyaránt; kielégítőleg annyiban, amennyiben most már tudni fogjuk: mi a teendőnk gyenge fánk-nak erősítését és megtartását illetőleg. Mert ily fánkunk az annyira szükséges élető melegnek elfogadására elegendő anyag hiányzik s e miatt a leveleknek a harmatot vagy permetest magába szívó és a gyökhez vezető képessége is.

Gyümölcsösünkben ily körülmények között kétségen kívül nagyobb szorgalommal fognak üntözni, mint máskor. De ezen üntözési mód jelen viszonyainkon nem sokat fog változtatni, mert nem elégséges csupán a talajt a fa törzse körül megporhanyósítani, vagy a törz körül árkot venni, hanem szükséges a víz leszivárgására utat nyitni, hogy az a fát éltető szivógyökerek végehez juthasson.

Következő üntözési eljárás, melyet én már régebb idő óta alkalmazok, a jó sikert biztosítja mindenki számára. Két vagy három alagesüvet 7—8 cm. szélességű nyílással, a törzs mellett körös-körül 50—80 cm. távolságra egymástól, a talajba ásunak oly módon, hogy a csövek egyik vége 5 cmnyire, mielőtt a csövet beállítjuk, kavicsot vagy diónagyságu kőtörmelékot szórunk. Ezen csatornán át üntöztve, a víz csakhamar az alsó talajréteget fogja érni, és saját nyomásánál fogva ott szétterjed. Ez ün-

tözést addig folytatjuk, míg a víz a csőben meg nem torlódik, mi azt fogja mutatni, hogy a talaj már teljesen megiszitta magát; az első ily eljárásnál már meglepőleg csodálkozni fogunk a talaj rendkívüli nagy vízmenynyiségfelvételi képességén. Az üntözést 8—14 napban ismételni elégséges.

(Vége köv.)

HETI BAROMVÁSÁR.

Kolozsvárt, jul. 27. 1881. Felhajtás csekély; forgalom lanya; árak csökkentek. Eladott. fejős tehén 16 drb, párja 140—180 frt. meddő 36 drb, 120—150 frt. 2 éves 11 drb, 60—80 frt. 1 éves 25 drb, 40—60 frt. Összesen 88 drb. E gyenge forgalomnak első sorban az az oka, hogy a stírgős mezei munka miatt kevés vidéki jött vásárra, az is többnyire kénytelenségből, mert pénzre van szüksége.

A

„Kelet” magántáviratai.

(Magyar távirati iroda.)

Konstantinápoly, július 22. A portai Görögországnak átengedett terület második részének kiszolgáltatását illetőleg 14 napi halasztást kért, mivel július 28-án ramazan ünnep kezdődik. A nagykövetek felszólították a nemzetközi bizottság tagjait, kik nagy részt most Konstantinápolyban vannak, hogy nyilatkozzanak a kérdésről. Artai határvonal még függőben van; hirlik, hogy Munir bejt nevezik ki pénzügyminiszterre Tefrik pasa helyébe.

London, július 22. Ejub kán viszsza-
szaverte az emir csapatainak elővédjét, mely Giristre vonult vissza.

Pétervár, július 22. A „Golos” alaptalannak nyilvánítja a külföldi hírlapok által közzölt azon hirt, hogy Dima-burghban kihágások fordultak elő a zsidók ellen.

Páris, jul. 22. Az „Agence Havas”-hoz Konstantinápolyból érkezett magán hírek jelentik, hogy az ottani diploma-tiai körökben kitűnőknek tartják a viszonyokat Franciaország és Törökország között.

London, július 22. Az angol lapoknak német-osztrák-magyar-francia szövetségről szóló jelentését illetékes helyen ábrándnak nyilvánítták. Anglia és Franciaország közt komoly jegyzékváltás folyik Tripolis miatt, melyet lord Granville a francia akció határára kívül akar tudni. A sürgönyök nagyon kathegorikus hangon tartvák. Még a mostani ülészek befejezése alatt a parlament elé kerülnek. E héten számos munkás-gyűlés volt Angliában, melyek petíciók utján arra kéri a kormányt, hogy Midhát pasa érdekében komoly lépéseket tegyen.

Brünn, július 22. A „Maerisches Correspondenz”-nek megbízható római forrásból jelentik, hogy Franciaország és Itália között naponként feszültebbé válnak a viszonyok. Rómában megkettőzött erővel folytatják az erdítési munkálatokat. Cairoli kissingeni utazásának nagy politikai jelentőséget tulajdonítanak.

Pétervár, július 22. A „Moszkauer Telegraph” jelenti, hogy osztrák-magyar és német uralkodók találkozására Oroszország külön megbízottat küld, ki a császár sajátkezű levelét nyújtja át a két fejedelemnek.

A ministertanács legutóbbi kihallgatásán, mely Lorisz-Melikov visszahívását eredményezte, Pobiedonosevvet határozat ellenére Katkov és társainak inspirálása folytán azt sürgették, hogy a városok törvényhatóságai autonómiáját megnyirbálják, mire a császár ekképen felelt: „Jól laktam már az örökös hajszákkal! Ugyan, Isten szerelméért, kitől kell tanácsot kérni, ha az értelmiségőtől nem? A nép hű és áldozatra kész, de műveletlen s Katkov mégis a tudatlan népet akarja felbátorítani. En egyetértést és világos programot akarok!”

London, jul. 21. A „Pol. Cor.” jelenti, hogy az angol cabinet jegyzékben felvilágosítást kért Franciaország kormányától hogy minő szándékai vannak Észak-Afrikában. Remélik, hogy a francia kabinet Angolországának garantáit nyújtand, melyek eloszlának minden aggodalmat az esetőleges Francia tulsulyra nézve Egyiptomban.

Bécs, jul. 21. Londoni jelentések szerint kilátás van arra, hogy az iországi landbillt augusztus hó első napjaiban a felsőház elfogadjja. — De a jelenlegi szerkezet mellett a törvény nem elégíti ki senkit, sőt maga Gladstone is kijelentette egy magán értekezleten, hogy feladta a reményt, hogy e törvény helyreállítsa a rendet és nyugalmat Irlandban.

Felolós szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

BÉKÉSY KÁROLY

Magyar kir. államvasutak menetrendje. (Keleti vonal.)

Érvényes 1881. évi május hó 15-étől.

Nagyvárad—predeali irány Kolozsvártól.										Predeal—nagyvárad irány Kolozsvártól.									
Allomások		Gyors-vonat		Személy-vonat		Vegyes vonat		Menetjegy árak		Allomások		Gyors-vonat		Személy-vonat		Vegyes vonat		Menetjegy árak	
		202. sz.	óra perc	204. sz.	óra perc	202. sz.	óra perc					201. sz.	óra perc	203. sz.	óra perc	202. sz.	óra perc		
Nagyvárad (Vendéglő)	Elind.	3	25	5	00	6	50	6	29	4	49	1	09	—	—	—	—	14	87
M.-Telegd	"	3	56	5	42	8	17	5	31	3	79	2	16	6	13	7	25	13	63
Rév	"	4	31	6	24	10	00	4	36	3	12	2	44	6	52	8	35	12	73
Csucsá (Vendéglő)	"	5	28	7	28	12	41	2	96	2	12	3	03	7	23	9	34	12	12
Bánffy-Hunyad	"	6	01	8	05	2	13	2	06	1	47	3	18	7	51	11	00	11	58
Egeres	"	—	—	8	50	3	30	1	16	—	83	3	52	8	41	12	48	10	56
Kolozsvár (Vendéglő)	Érk.	7	08	9	40	4	58	—	—	—	—	—	—	9	41	2	49	9	45
Kolozsvár	Elind.	7	18	10	14	8	00	—	—	—	—	4	54	10	15	4	01	8	79
Apahida	"	—	—	10	36	8	37	—	55	—	39	5	07	10	32	4	29	—	—
Gyéres	"	8	30	12	04	10	54	2	14	1	53	5	12	10	52	5	23	8	38
Kocsárd (Elágazás M.-Vásárhely felé)	Érk.	8	51	12	38	11	43	2	84	2	03	5	40	11	31	6	49	7	48
Kocsárd (Vendéglő)	Elind.	8	53	12	48	12	23	—	—	—	—	6	01	12	06	8	10	6	74
Maros-Ujvár	"	—	—	12	56	12	35	3	12	2	23	6	13	12	24	8	38	—	—
Felvincz	"	—	—	1	03	12	52	3	13	2	24	6	31	12	30	9	50	6	33
Nagy-Enyed	"	9	17	1	27	1	42	3	67	2	62	—	—	12	49	10	30	5	92
Tövis (Elágazás Gyulafehérvár felé)	Érk.	9	33	1	47	2	17	4	24	3	03	—	—	1	05	10	54	5	55
Tövis (Vendéglő)	Elind.	9	40	2	07	3	00	—	—	—	—	—	—	1	25	11	39	5	18
Karácsonfalva	"	—	—	2	35	3	48	4	90	3	50	7	03	—	—	1	40	12	06
Balázsfalva	"	10	09	2	50	4	17	5	18	3	70	—	—	2	06	12	49	—	—
Hosszu-Aszó	"	—	—	3	07	4	44	5	55	3	97	7	30	2	06	12	49	—	—
Mikeszása	"	—	—	3	23	5	15	5	92	4	23	7	37	2	26	2	18	4	24
Kapus (Elágazás Nagy-Szeben felé)	Érk.	10	42	3	41	5	44	6	33	4	52	—	—	2	48	3	04	3	67
Kapus (Vendéglő)	Elind.	10	49	3	51	6	52	—	—	—	—	—	—	3	10	3	47	3	13
Medgyes	"	11	03	4	11	7	42	6	74	4	82	8	18	3	24	4	09	—	—
Erzsébetváros	"	11	25	4	44	8	45	7	48	5	34	8	23	3	34	4	50	2	84
Segesvár (Vendéglő)	Érk.	11	51	5	22	9	49	8	38	5	99	8	47	4	10	5	55	2	14
Segesvár	Elind.	12	11	5	32	10	33	—	—	—	—	—	—	5	38	8	11	—	—
Héjasfalva	"	12	26	5	50	11	15	8	79	6	28	10	7	5	50	8	47	—	—
Erked	"	—	—	6	28	12	19	9	45	6	75	10	17	6	28	8	20	—	—
Homoród-Kőhalom	"	1	29	7	29	2	00	10	56	7	54	—	—	7	26	10	08	1	—
Ágostonfalva	"	2	04	8	18	3	53	11	58	8	28	11	32	8	12	11	38	2	06
Apáca	"	2	24	8	51	4	41	12	12	8	66	12	05	8	54	1	25	2	96
Földvár	"	2	44	9	23	5	37	12	33	9	09	12	50	9	52	3	56	4	36
Brassó (Vendéglő)	"	3	25	10	02	6	48	13	63	9	75	1	17	10	27	5	43	5	31
Predeal	Érk.	4	28	—	—	—	—	14	87	10	62	1	45	11	04	6	52	6	29

Kapus—Nagyszebeni szárnyvonal.										Tövis—Gyulafehérvári szárnyvonal.									
Allomások		Szem. von.		Vegy. von.		Árak		Allomások		Szem. von.		Vegy. von.		Árak		Allomások		Szem. von.	
		1082. sz.	óra perc	1812. sz.	óra perc					1702. sz.	óra perc	1712. sz.	óra perc					1701. sz.	óra perc
Kapus (V.) Ind.	11	19	4	25	N. Szeben (V.) L.	3	58	N. Szeben (V.) L.	10	05	6	19	5	85	Tövis (V.) Ind.	2	39	8	20
N. Szeben (V.) É.	1	41	6	50	Kapus (V.) Érk.	5	50	Kapus (V.) Érk.	11	57	8	33	4	52	Gy. Fehérvár L.	1	01	6	24
															Tövis (V.) Érk.	1	33	7	14

Kocsárd—Marosvásárhelyi szárnyvonal.										Árak									
Allomások		Szem. von.		Vegy. von.		Árak		Allomások		Szem. von.		Vegy. von.		Árak		Allomások		Szem. von.	
		1602. sz.	óra perc	1612. sz.	óra perc					1601. sz.	óra perc	1611. sz.	óra perc					1601. sz.	óra perc
Kocsárd (V.) Ind.	9	12	5	00	M. Vásárhely Ind.	9	07	M. Vásárhely Ind.	4	38	5	31	3	70	Csapó-Radnóth I.	10	28	5	58
Maros-Ludas	10	08	4	08	Csapó-Radnóth I.	11	13	Csapó-Radnóth I.	6	05	7	49	2	59	Maros-Ludas	11	20	6	55
Csapó-Radnóth I.	11	13	6	05	M. Vásárhely É.	12	26	M. Vásárhely É.	7	18	8	49	2	03	Kocsárd (V.) Érk.	12	14	7	49

Sz. 7314—1881.

Másolat.

Árlejtési hirdetés.

A megyeház hivatalos helyiségeinek fűtésére szükséges 268 köbméter tűzifa beszerzésére névze f. évi július 29-én d. e 10 órakor a megyeházánál árlejtés fog tartatni.

Vállalkozni szándékozók felhivatnak a megirt időre mintának egy néhány hasáb tűzifát a megyeház udvarára (bel-farkas-utca 8-ik sz.) beszállítva, bemutatni és ugyan akkorra 50 forint bántéppénzzel ellátott zárt ajánlatot beadni, melyben határozottan ki legyen írva azon egység-ár köbméterenként, a melyért a mintának bemutatott faminőség-ből az egész szükségletet beszállítani ajánlkozik.

A részletes feltételek az aljegyzői irodában addig is megtekinthetők.

Kolozsmegye alispánjától,
Kolozsvárt, 1881. július 18.

Gyarmathy Miklós,
alispán.

(332)

1—3

G. L. DAUBE ET CO

közp. hirdetési irodája

a németországi és külföldi lapok részére
BÉCSBEN

és a bel és külföldi minden nagyobb városaiban

Átvesszők mindennemű jelentéseket a világ összes lapjaiba
Szakíratokba, Naptárokra stb.

Pontos elintézés. — Legelőcsőbb szolgáltatással.
Megbízásoknál a lehető legnagyobb engedmény.

(179) lapok névjegyzéke ingyen bérmentve.

(179)

(179)

Hirdetések felvétele

BAK LAJOS

műasztalos

KOLOZSVÁRTT

gépekkel berendezett gyárában mindennemű

BUTOROKAT,

BOLTI és TEMPLOMI

berendezéseket,

építési asztalos munkákat

készít, s az építések alkalmából ajánlja gőzzel kiszáritott
nagy mennyiségben

készletben levő

KOCZKAPADLOIT.

Amerikai tölgy parquette egy □ öl 7 frt.

Koczás parquette egy □ öl 12 frt.

Ugyan ő nála kaphatók kiszáritott tölgy, bükk, juhar,
hárs, dió, köris s másnemű fák jutányos árban.

Megrendeléseket vidékre is a legnagyobb pontos-
sággal teljesít.

(240) 26—100

az osztr. magyar birodalom
és külföld összes lapjai ré-
szére, a lap kiadóhivatalok
szokásos áraiban, szállítási
s egyéb költségnélkül.

MOSSE RUDOLF

hirdetést közvetítő irodájában
(232) Wien, Sellenstätt 2. 8—*

Számos bizonyítvány a legelső orvosi tekintélyekből érdem érmek,
különböző kiállításról.

Harminez éven át jónak bizonyult

Anatherin szájjviz

Dr. Pop J. G. töl es. k. udvari fogorvos Bécsben,

1. Bognergasse 2.

Gyökerező gyógyszer mindennemű fogfájás ellen. Jónak bi-
zonyult öblögető víz az idült torokbajoknál. 1 nagy palack 1 frt.
40 kr. 1 közép 1 frt. és 1 kicsi 50 kr.

Növényi fogpora rövid használat után fogakat vakító fehéreké teszi
anélkül, hogy azok árta mára volna. Ára dobozonként 63 kr.
Anatherin fogpástája füvegyszerelésekben, 1 frt 22 arall, jónak
bizonyult fogtisztító szer.

Illatos fogpástája a szájtűreg és a fogak ápolása és fentartára a legki-
tünőbb szer darabja 35 kr.

Fog ölma igen gyakorlati s a legbiztosabb szer a lyukas fogaknak
önölmozására. Ára dobozonként 2 frt. 10 kr.

Növény szappan a legkellemesebb s a legjobb szer az arczbőr
szépítésére. Ára 30 kr.

A t. cz. közönség felkérte világosan Pop csász. k. udvari fogor-
vosféle készítményeket kérni, s csak az olyakat fogadni el, melyek saját véd-
jeggyel vannak ellátva, Raktárak vannak:

Kolozsvártt Wolff János, Dr. Hincz Gy. Biró János, Valentini A.
Széki Miklós gyógyszerészeknél, Dietrich Samuel, Csapó Sándor és Demeter
József kereskedésében. Tordán Trajvonits E. gyógyszerésznél és Török
Albert kereskedésében. Tekébe Wagner F. gyógyszer. B. Hunyadon: Fay
V. gyógyszer. Szamosújvártt: Placintár G. és fia gyógyszer. Szász-
régenben: Schaaser S. és Czoppelt F. gyógyszer. M. Laposon: Brenner
O. Deesen: Roth P. gyógyszerészeknél. Besztieczén: Fleischer Ru-
dolf és B. Zinez kereskedőknél. Gy. Szent-Miklósban Eranosz B. gyógy-
sz. Radnán: F. Daichent, Betlenben: Szentgyörgyi M. Bor-
Prundon: Vachmann A. Zilahon: Ungar G. és Weisz S. gyógy-
szerészeknél. Maros-Vásárhelyt: Huttlesz K. keresk. Binder K. Je-
nei K. gyógyszer. Lechnitz: Scheint F. gyógyszer. Gyergyó-Ditróba:
Szathmári S. gyógyszerésznél. Sz. Udvarhelyt: Kocz A. gyógyszer-
gyógyszerésznél. és Erdély összes gyógy és állatszertáiraiban.

(268)

6—17

Nyomatott a „KELET” nyomdájában Kolozsvártt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.